

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

MGR. SUN YIDI

ZLECENIODAWCA RECENZJI:

Akademia Muzyczna w Krakowie, Wydział Wokalno-Aktorski, pismo z dnia 10.10.2019 roku, zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 r., tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (z późniejszymi zmianami).

DOTYCZY

Uchwał Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego z dnia 23.04.2018 roku (art.14 ust. 2, pkt 2 ustawy) oraz z dnia 30.09.2019 roku w sprawie:

- przyjęcia tematu i koncepcji pracy doktorskiej
- wszczęcia, na wniosek **Pana mgr. Sun Yidi** przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka
- wyznaczenia promotora
- wyznaczenia recenzentów.

W świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (z późniejszymi zmianami), Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej wokalistyka.

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącą Rady Wydziału prof. dr. hab. Agnieszkę Monasterską pisma z dnia 10.10.2019 roku, informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mnie na recenzenta pracy doktorskiej Pana **mgr. Sun Yidi** pt. „Wpływ muzyki europejskiej na rozwój opery w Chinach na przykładzie reprezentatywnych dzieł tego gatunku”, została dołączona następująca dokumentacja z posiedzenia Rady Wydziału w dniu 23 kwietnia 2018 roku:

- uchwała o wszczęciu przewodu doktorskiego,
- uchwała o wyznaczeniu promotora w osobie dr hab. Jacka Ozimkowskiego

Z posiedzenia Rady Wydziału w dniu 30 września 2019 roku przesłano:

- uchwałę o wyznaczeniu dr hab. Gabrieli Silvy na recenzenta postępowania,
- uchwałę o wyznaczeniu prof. dr. hab. Piotra Kusiewicza na recenzenta,
- wyciąg z protokołu przebiegu posiedzenia Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego,
- protokoły Komisji Skrutacyjnej z przeprowadzonych głosowań,
- lista obecności członków Rady Wydziału.

PODSTAWOWE DANE O KANDYDACIE

Mgr Sun Yidi urodził się w Mongolii Wewnętrznej w Chinach. W roku 2002 rozpoczął studia wokalne na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Mongolii Wewnętrznej. W 2006 roku otrzymał tytuł zawodowy licencjata w zakresie wokalistyki. Studia magisterskie rozpoczął w 2007 roku w Konserwatorium Muzycznym w Szanghaju. Ukończył je w 2010 roku otrzymując tytuł magistra sztuki wokalne. Od tego roku datuje się jego praca pedagogiczna – rozpoczął pracę jako nauczyciel na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Mongolii Wewnętrznej. Rok 2016 zaowocował możliwością studiowania w Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie śpiewu wybitnego artysty i pedagoga – **dr. hab. Jacka Ozimkowskiego**.

Sun Yidi otrzymał liczne nagrody na konkursach wokalnych w Regionie Autonomicznym Mongolii Wewnętrznej, jak również w Chinach. W dokumentacji znajdujemy informacje na ten temat. Wśród nich należy wyróżnić następujące:

- Brązowa Nagroda Młodej Elity Artystycznej na Młodzieżowym Festiwalu Wokalnym w Mongolii Wewnętrznej (czerwiec 2005),
- Nagroda Doskonałości w XII Konkursie Młodych Śpiewaków o Grand Prix Telewizji w Regionie Autonomicznym Mongolii Wewnętrznej (marzec 2006),
- II Nagroda w XIII Konkursie Młodych Śpiewaków o Grand Prix Telewizji w Regionie Autonomicznym Mongolii Wewnętrznej (luty 2008),
- II Nagroda na I Międzynarodowym Konkursie Operowym w Hong Kongu (maj 2010),
- III Nagroda na II Konkursie Boskiego Śpiewu, w grupie nauczycieli w Konkursie Sztuki Wokalnej National College (październik 2010),

- II Nagroda na IV Konkursie Muzyki Kameralnej w grupie śpiewu artystycznego w Regionie Autonomicznym Mongolii Wewnętrznej (październik 2011),
 - II Nagroda na III Konkursie Młodych Śpiewaków o Grand Prix Telewizji w Regionie Autonomicznym Mongolii Wewnętrznej (sierpień 2013),
 - Nagroda Doskonałości na VI Konkursie Boskiego Śpiewu (styczeń 2015),
 - Nagroda Doskonałości na V Uniwersyteckim Konkursie Sztuki Wokalnej o Nagrodę Pawia (lipiec 2016)
- oraz na uwagę zasługuje udział doktoranta w Międzynarodowym Festiwalu Muzycznym w Rzymie (maj 2010).

Mgr Sun Yidi posiada w dorobku artystycznym (który przy doktoracie nie podlega ocenie) bogatą działalność koncertową – śpiewa solowe recitale wokalne w wielu znaczących salach ośrodków muzycznych Chin.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ:

Pracy doktorska mgr. Sun Yidi pod tytułem „Wpływ muzyki europejskiej na rozwój opery w Chinach na przykładzie reprezentatywnych dzieł tego gatunku” składa się z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku CD oraz jego opisu. Dzieło artystyczne stanowi rejestracja 7 arii zamieszczonych na płycie według następującego porządku:

1. Yang Bailao’s Aria „Zamieć na wiele mil” z opery „Białowłosa dziewczyna”

Kompozytor: Ma Ke

Libretto: He Jingzhi /Transkrypcja: Li Yinghai

2. Yefimka’s Aria „Czysta biała róża nad rzeką Heilongjiang” z opery „Aolei Yilan”

Kompozytorzy: Wang Yunzhi, Liu Yimin

Libretto: Ding Yi, Tian Chuan

3. Ubashi Khan’s Aria „Chodźmy razem” z opery „Zan Yuen”

Kompozytorzy: Xu Zhanhai, Liu Hui

Libretto: Huang Weinuo, Huang Boming

4. Chou Hu’s Aria „Jest późna noc” z opery „Dziki łąd”

Kompozytor: Jin Xiang/ Libretto: Wan Fang

5. Fourth Master Liu's Aria „To jest styl” z opery „Camel Xiangzi”

Kompozytor: Guo Wenjing

6. Zhou Luoping's Aria „Widziałem bezkresny biały śnieg” z opery „Nauczyciel z wiejskiej szkoły”

Kompozytor: Hao Weiya

Libretto: Liu Heng

7. Qu Yuan's Aria „Oda do grzmotu i błyskawicy” z opery „Qu Yuan”

Kompozytor: Shi Guangnan

Wiersz: Guo Moruo

Młodzieżowa Orkiestra Symfoniczna Mongolii Wewnętrznej w Chinach

Dyrygent – Suritai

Dzieło artystyczne zostało zrealizowane w dniu 27 maja 2019 roku w Sali Koncertowej

Zespołu Artystycznego Mongolii Wewnętrznej East Xinhua 27.

Wydawca – Akademia Muzyczna w Krakowie.

Z ogromnym zainteresowaniem przystąpiłem do zapoznania się z dziełem artystycznym pana Sun Yidi, ponieważ była to dla mnie jako recenzenta wyjątkowa możliwość zetknięcia się ze światem opery chińskiej. Bardzo pomocną przy słuchaniu płyty była starannie wydana książeczka zawierająca polski przekład tekstów poszczególnych arii. Język chiński jest zjawiskiem szczególnym i moim zdaniem niełatwy w śpiewaniu. Kiedyś miałem możliwość słuchania produkcji artystów narodowej opery chińskiej. Uderzała mnie pewna deformacja (z punktu widzenia śpiewu bel canto) brzmienia dźwięku wynikająca z fonetyki tego języka. Słuchając śpiewu doktoranta nie miałem takiego wrażenia. Pomagały w percepcji zapisu dzieła wspomniane tłumaczenia arii – interpretacja stała się przez to w pełni klarowna i świadczyła o ogromnej spójności przekazu emocjonalności dźwięku ze słowem. Głos brzmi okrągło, szlachetnie, wykorzystuje pełnię brzmienia w każdym odcieniu dynamiki. Pojawia się tutaj pytanie – czy jest to wynikiem wpływu muzyki europejskiej na obraz dźwiękowy stwarzany przez chińskich kompozytorów, czy też dynamicznie rozwijającej się świadomości wokalistów chińskich, którzy skutecznie czerpią ze zdobyczy włoskiej szkoły śpiewu. Słuchając śpiewu Sun Yidi miałem wrażenie, że jest to śpiewak posiadający znakomicie wyszkolony głos, prowadzony z pełną świadomością w kontekście techniki wokalne. Miałbym jedynie pewne obiekcje do zbyt szerokiego vibrato na długich dźwiękach w odcieniu mezzo piano.

Uważam, że ogromną zasługą mgr. Sun Yidi jest przeniesienie polskiego odbiorcy w czarowny świat opery chińskiej, jej niezwykłego języka muzycznego, kolorytu i szczególnej emocjonalności. Słuchając przedstawionych jako dzieło artystyczne arii dostrzega się wpływ muzyki europejskiej na twórcze poszukiwania kompozytorów chińskich, co zostało wyczerpująco omówione w opisie dzieła artystycznego.

Do płyty CD dołączona została praca pisemna pod wspomnianym wyżej tytułem, w zamyśle będąca opisem zarejestrowanego dzieła artystycznego. Praca została przedstawiona na 257 stronach. Zbudowana jest z czterech logicznie następujących po sobie rozdziałów. Tutaj pojawia się zastrzeżenie – pracę stanowią trzy rozdziały, ponieważ błędnie potraktowany rozdział czwarty zawiera zakończenie pracy, wnioski, streszczenie w dwóch językach oraz bibliografię. Wymienione powyżej elementy stanowią odrębne części niekwalifikujące się do umieszczenia w rozdziale. Pracę rozpoczyna wstęp, w którym Autor czyni istotne wyjaśnienie dotyczące opracowania podjętego tematu. „By zbadać, wyjaśnić i udowodnić wpływ muzyki, a w szczególności opery europejskiej na rozwój opery w Chinach, postanowiłem przedstawić dzieło artystyczne w postaci, nagrania chińskich arii operowych. Arie te pochodzą z najbardziej reprezentatywnych dzieł operowych w literaturze chińskiej. (...) W opisie dzieła artystycznego niezbędnym jest także pokazanie kontekstu historycznego, gospodarczego i społecznego w historii rozwoju opery chińskiej. Konieczne jest wyjaśnienie wszelakich meandrów kształtowania się tego gatunku w Chinach, czemu niniejszy opis ma służyć” (strona 7). Rozdział pierwszy nosi tytuł „Rozwój muzyki i opery europejskiej w Chinach za panowania dynastii Qing”, w którym Autor w drobiazgowo opracowanych podrozdziałach podejmuje zagadnienie upowszechnienia się opery zachodniej w Chinach. Rzetelnie przedstawił historię opery chińskiej i podstawowe różnice w pojmowaniu cech estetycznych jakie posiadała naturalna opera chińska w stosunku do opery europejskiej. Dobitnie wykazał, iż tradycja narodowej opery chińskiej obejmuje zaledwie około 70-80 lat. W związku z zakazaniem katolicyzmu za czasów rządu Qing powstała przepaść w kontaktach artystycznych pomiędzy europejskim światem sztuki muzycznej a Chinami. W tym kontekście trudno dopatrzeć się podobieństw w chińskiej twórczości operowej do dzieł europejskiego okresu baroku i klasycyzmu. Kompozytorzy chińscy po otwarciu się Chin na świat w XX wieku nie mieli własnego wypracowanego warsztatu kompozytorskiego, artystycznie, wyrazowo i estetycznie wypracowanej sztuki,

która sprostaby gustom światowego odbiorcy. Doktorant wskazuje, że miasto Harbin przylegające do Rosji i mające z nią bliskie powiązania polityczne stało się bardzo ważnym punktem w rozwoju opery w Chinach.

Rozdział drugi pt. „Unarodowienie opery europejskiej w Chinach” podejmuje takie zagadnienia, jak: okresy transformacji opery, które podzielił na fale operowe. W pierwszej fali Doktorant opisuje jako punkt szczytowy kompozycję dzieła scenicznego pt. „Białowłosa dziewczyna”. Bazując na upiększeniu i adaptacji oryginalnej legendy, twórcy – kompozytor Ma Ke i librecista He Jingzhi – pokazali nędzne życie biednych ludzi pracy w starym społeczeństwie i naszkicowali okrucieństwo wyzysku klasowego. Fale pierwszą kończy traumatyczny okres czasów bezpośrednich po wojnie, w którym zaledwie trzy nowe opery: „Meng Jiangnv”, „Lan Huahua”, „Chiiyeche”. W drugiej fali Sun Yidi wskazuje szczytowe jej punkty, które stanowią: powstanie niepowtarzalnej opery chińskiej, ekspansja opery chińskiej, powstanie opery chińskiej o cechach narodowych, rewolucja kulturalna (1966-1976), powstanie opery narodowej

Rozdział trzeci nosi tytuł „Wykorzystanie elementów opery zachodniej w operze chińskiej”. Stanowi on wnikliwy opis załączonego dzieła artystycznego. Ze względu na fakt, że ta część pracy jest najważniejsza godne podkreślenia jest to, że Autor, omawiając każdy utwór, dokonuje analizy zastosowania zachodnich technik wokalnych, przedstawia podobieństwa i różnice pomiędzy tradycyjnym chińskim dramatem a operą zachodnią. Ważnym aspektem jest autorskie porównanie budowy nowoczesnej opery chińskiej z operą zachodnią; dokonuje analizę metody polegającej na wykorzystaniu głosu modalnego (białego/krtaniowego) i techniki wydobywania dźwięku z głowy. Zwraca również uwagę na wpływ języka chińskiego i języków zagranicznych na wokalizację śpiewu.

Poważną część rozdziału stanowi dogłębna elementów opery zachodniej w nagranych reprezentatywnych dziełach opery chińskiej

Z satysfakcją muszę stwierdzić, że owo analityczne podejście Doktoranta do każdego utworu zasługuje na wysoką ocenę. Potwierdza to postawę Doktoranta, który zarówno do zarejestrowania dzieła, jak i jego opisu podszedł z niezwykłą starannością.

Pracę kończy czwarty rozdział, który jak już wcześniej wspomniałem nie może być potraktowany jako rozdział, ponieważ stanowi podsumowanie, bibliografia.

Praca napisana została starannym, poprawnym językiem. Autor posiadał zdolność do precyzyjnego formułowania myśli i wyrażania swych opinii w sposób jasny i klarowny.

W pracy znajdują się ponadto tłumaczenia tekstów arii, których przekład zasługuje na uznanie. Przypisy skonstruowane zostały poprawnie. Poza wskazaną powyżej uwagę na temat rozdziału, jedynym mankamentem, który zauważam w pracy jest pozostawianie tzw. „sierot” – błąd składu tekstu polegający na pozostawieniu na końcu wersu osamotnionego krótkiego słowa, zwłaszcza jednoznakowego. Zwróciłbym jeszcze uwagę na niepotrzebne stosowanie spacji przed przecinkiem, a nie po nim.

Szczerze gratuluję Doktorantowi imponującego objętością opracowania opisu dzieła artystycznego. Bez wątpienia należy do najbardziej rozbudowanych prac pisanych w sztukach muzycznych w zakresie wokalistyki.

KONKLUZJA:

Praca doktorska mgr. Sun Yidi – osoby wyjątkowej nie tylko pod względem niekwestionowanych walorów wokalnych, ale również w pewnym sensie naukowych – tworzy dzieło artystyczne i jego opis posiadający oryginalny, odkrywczy, twórczy i edukacyjny charakter. Doktorant wnosi niekwestionowany i wielce znaczący wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny.

Dołączona do pracy pisemnej płyta CD jest dla mnie zjawiskiem szczególnym na forum rejestracji fonograficznych. Jest dziełem unikatowym na szeroką skalę, ponieważ zaproponowany przez Doktoranta repertuar należy do niezwykle rzadko wykonywanego. Pan mgr Sun Yidi rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił tym samym wymagania Ustawy.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie.

prof. Piotr Kusiewicz